

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 41. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura poiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 27 Maiu (8 Iuniu) 1865.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

I. Siebenbürgen und die Österreichische Regierung in den letzten vier Jahren

adeca: „Ardealulu si regimulu austriacu in cesti din urma patru ani“, — sub acesta firma iarasi au imprasciatu paserile intunerecului de curendu o brosiura tiparita in Lipsi'a la F. A. Brockhaus 1865, alu carei tipetu mohoritu ne aduce a minte de acele buhe nocturne, cari—dupa crediulu vulgare—aru ave sa augureze morte, pustiire seu alte nenorociri grele, in fapta inasa ele cu uriciosulu lor strigatu numai si tradéza esistinti'a si visuinele, in care locuiescu ascunse de lumina s'oréli si a adeverului.

Asupr'a acestui pamfletu, ce caracteriseza subiectivitatea autorului si a clicei lui intru tota golatatea sea, s'au ruptu betiulu osandei nu numai din partea jurnalistici asiá numite gubernamentale, dara si a organelor opozitionale liberale din Austri'a, condamnandu-se cu o demnitate, ce ne servesce spre cea mai eclatanta satisfactiune.

Cu tote acestea—fiindca acesta carte cu o maniera necioplita, dechiarandu resboiu de nimicire vietiei constitutiunale, ce se desvolta acum'a in Austri'a, opumna nu numai activitatea regimului imperiale de patru ani in coce, dara in specie ataca si valoarea si demnitatea natiunei romane, precum si drepturile, ce le binemeriteza, si i se cuviniu in rendulu poporelor austriace, degradandu-i tote actiunile eii politice si calumniandu caracterele barbatilor, ce o au condusu pana acum'a intre tote discriminile orisonului politicu:—fia-ne iertatu a ne simti provocati, d'a radica si manusi'a acesta aruncata de autorii cestiunatei brosiuri in fati'a nostra si de a dá provocatorilor si din partea Románului o contralovitura tocmai in anim'a cea reutaciósa a lor.

Insa—mai nainte de a ne lua mesurile positiunei, la care ne vedemu provocati, este de lipsa a sci, cine sunt adversarii nostri si secundantii lor, precum si a cunosce mai cu de ameruntulu caus'a onórei. —

Cine a cetitu mai asta ierna pre inainte mergatoriulu acestui pamfletu, adeca brosiur'a esita asemene in Lipsi'a la Brockhaus 1864 sub titulu „Dreijähriger Verfassungstreit“, se va fi convinsu, ca ambele brosiure semena un'a cu alt'a cá ou cu ou; ambele sunt conduse de aceleasi principie, de acelasi spirit, de acelasi stilu, prin urmare, ca ambele sunt esite din aceleasi péna—din aceleasi negrela.

Cetitoriulu, care a urmaritu mai incolo acestu felu de intreprinderi, va fi bagatu de séma, ca, de candu actionarii acelor'a cerca din nou a scóte castane fripte cu degetele altor'a, a resaritu deodata cá o ciupéca de nópte unu jurnal alu conservativilor ruginiti din Ungari'a, sub numire de „Debatte“, care ese in Vienn'a in limb'a germana; — va fi observatu mai departe, ca jurnalulu acest'a aduce adeseori corespundintie din diferite parti ale tieriloru tinatóre de corón'a Ungariei, si cu deosebire din Ardealu dela Királyhago, dela Clusiu, din secuime etc., in cari se descria starea politica si sociala din Ardealu nesuindu-se din tote poterile a infatisia tote mesurile regimului de gresite, apoi a descrie pe Románi de unu poporu misielu, ticalosu, comunisticu s. a. si cá sa comprobeze aceste infamie, scornescu cele mai grosolane minciuni despre portarea, vorbirile si sentimentele unui'a seu altui'a din barbatii romani. Asemenea tractéza adese ori si pre ceialalti barbatii, ce stau in capulu trebilor ardelene.

Cetitoriulu cu atentiune si va fi aducendu aminte si de aceea, ca escandu-se mai deunadi o polemia prin jurnalele Vieneze, ca cine aru fi autorulu brosiurei „der dreijährige Verfassungstreit“, redactorulu jurnalului Debatte, cá sa scape o persóna insemnata de compromisiunea autorlicismului acelu pamfletu, a dechiaratu in fruntea jurnalului seu, ca elu si nu altul e fabricatorulu acelei brosiure, — si

ast'a o a potutu si dice fara sfiela, pentruca nu se indioiesce nimenea, ca, dupacum Redactorulu Debattei póta numai firm'a clicei conservativilor ruginiti din Ungari'a, asiá elu cá mandataru alu acesteia a potutu—ba póte ca a si trebuitu — se iea asupr'a sea autoritatea pamfletului cestiunatu.

In fine cetitoriulu pamfletului din urma: Siebenbürgen in den letzten vier Jahren — va fi potutu aflá si aceea, ca in acestu opu suntu transpuse parte mare si corespundintiele ardelene, ce au esitu din timpu in timpu in Debatte asupr'a si in contr'a regimului si cu deosebire Románilor, mai din cuventu in cuventu.

Cine asiadara nu va consimti cu combinarea cea lesne de nimeritu a jurnalelor atátu gubernamentale cátu si opozitionale liberale, ca—adeca—autorii ambelor sustitutelor brosiure si a corespundintielor din Debatte suntu de unele si aceleasi teritie, si stau subt un'a si aceleasi caciula? Si cine se va mai indoi acum'a, ca adversarii nostri nu suntu altii, decátu toti cei ce se tinu de clic'a conservativilor ruginiti din Ungari'a si Ardealu?

Pecandu asiadara ne ascutimu verfulu penei—a armei nóstre—in contr'a acestei clice, s'aru paré, ca lupt'a e fórté neoportuna acum intr'unu timpu, candu tocmai se luca de o apropiere a partidelor politice din Ungari'a, si se incerca o impaciuire asupr'a diferentielor constitutiunale portate de 5 ani incóce.

Insa noi nu suntemu de vina, déca adversarii nostri, cu cari avemu aicea de a face, tocmai acum si-au aflu vremea de a arunca din nou sagét'a cea mai veninósa asupr'a nóstra! Demnitatea natiunala ne impune detoria de a ne aperá atuncí si de atátea ori, candu si de câte ori suntemu atacati. Vai de celu ce se lasa a fi calcatu in picioare de totu ticalosulu!!

Si apoi noi nu credemu, ca acei ce dorescu din anima, si luca cu sinceritate pentru complanarea diferentielor constitutiunale in Ungari'a si Ardealu, nu credu dieu, ca acestia sa fia adversarii nostri. Nu! Adversarii nostri suntu adversarii si acelei partide politice din Ungari'a si Ardealu, ce vrea complanarea constitutiunala pe base drepte si cuviincióse. Acestei partide din urma i poftimu la sirginti'a eii pentru impaciuire celu mai binecuventatu successu.

Adversarii nostri suntu acei'a, carii dela 1847⁸ incóce nice n'au uitatu, nice n'au invetiatu ceva. — Adversarii nostri suntu acei'a, cari vedu in totu Románulu unu demagogu, in totu ampioiatulu unu inamicu si vendiatoriu de patria. — Adversarii nostri nu voru nici mai multu nici mai putínu, decátu a reduce presentulu celu putínu cu patru sute de ani mai indereptu; ei nu dorescu alt'a, decátu vechi'a lor suprematia, dupacum o a croit'o Verböczy, asiá cá cetatienii de statu, ce suntu astadi liberi, sa ajunga cu incetulu cu incetulu iara adstricti glebei lor, si sa nu poséda alt'a, decátu mercedea laborei sele; ei voru drepturi constitutiunale numai pentru unu numeru restrinsu de familie patricie de calibrulu celu mai mare, la care nobilimea merunta sa compuna statulu de curte alu lor, cu alu caroru ajutoriu apoi sa—si apere constitutiunea—vitica, si continuitatea dreptului, cum lu intielegu ei, contr'a nerusinatilor plebei cu alunulu si cu lantiulu, cu temni'a si cu furcile.

Numai in contr'a acestorú ómeni necoregibili loámu lupt'a, si o astfelu de lupta provocata, o astfelu de contr'a-parare nu póte sa fia nice odata nedrépta, neoportuna.

Sa vedemu acum, ce voru acesti slobustieri politici cu brosiur'a lor?

Socotescu, ca pentru publiculu, ce nu o a cetitu, voi face unu bunu serviciu, déca, mai inainte de a me apuca de a o combate in detaiu, voi dá o icóna despre cuprinsulu eii intr'unu extractu scurtu, ce i lu voi infatisia in unulu din numerii vepitori.

Protocolulu

adunării generale a Asociațiunii naționale din Aradu pentru cultura și conversarea poporului român pe anul alu III. alu Asociațiunii, adeca: 186⁵/₆

Siedint'a I.

ținuta in Aradu in salonulu comitatensu la 10/22 Maiu 1865 au decursu in rondulu urmatoriu:

1. Fiindu adunati membrii Asociațiunii într'unu numeru corespondiatoriu recerintiei din § 12 alu statuteloru, Présant'i'a Sea Domnulu presiedinte Episcopu Procopiu Ivacicoviciu, inviatu prin o deputatiune, intre 9 și 10 ore nainte de mediadi, intră in localitatea adunării: și prin o cuventare indemnatoriă la conlucrare zelosa spre scopurile Asociațiunii, intre urări pentru fericit'a vieti'a a pré bunului nostru Monarchu adunarea generala pentru anul alu III. 186⁵/₆ o dechiară a fi deschisa. — Cuventarea presidiala de deschidere e acést'a:

„Domniloru! — Asociațiunea noastră naționala pentru cultura poporului român, cu gratios'a aprobare a Inaltului guvern alu Majestatei Sale Imperatului și Regelui nostru Franciscu Iosifu antâiatu, nainte de acést'a cu doi ani, adeca pe la 1 Maiu 1863 in modu solentu deschisa și inaugurata, pe lângă tóta bunavoint'a și zelulu membriloru eii și mai vertosu a directiunei, pâna acum nu au fostu in stare de a corespunde in deplina mesura dorintieloru, ce le amu nutritu la infiintarea eii. — Déca insa recugetâmu: ca inceputulu fiesce cârui lucru e greu, ca la intemeierea oricârui institutu se intempla impedecări și neajunsuri de multe ori neprevédute, impregiurări nefavoritóre și neaternatóre de la voi'a noastră; — déca, dicu, acestea le vomu luă in considerare, și déca deosebi vomu reprivi la calamitatea comuna causata prin sece't'a anului 1863: atunci nu ne vomu mirá, ca unele scopuri principali ale Asociațiunii noastre pâna acum inca nu s'au potutu realisa pe deplinu.

La ocasiunea acestei adunări generale cá lucruri mai principali ne stau inainte: a luă reportu dela directiune despre veniturile și spesele Asociațiunii, a stator'i unu preliminaru de spese pe anul in care intrâmu, și a dá directiunei instructiuni trebuinciose. Iubirea și zelulu Domniloru Vostre câtra națiune, caracterulu solidu, contestatu de inteliginti'a noastră ori unde e vorb'a de prosperitatea națiunii, priceperea și cumpeptulu Domniloru Vostre, Domniloru! mi dau sperantia firma: ca intrebările acestea spre folosulu Asociațiunii noastre le veti deslegá cátu mai bine, și adaugendu mijlocele materiali, veti face: cá lucrulu mâniloru noastre sa aduca fruptu doritu, folositoriu și binecuventatu.

Nimic'a nu póte fi mai folositoriu pentru națiunea noastră, decâtu crescerea tinerimei bine nimerita, — a tinerimei, carea e sperantia unui viitoriu mai ferice. — Acést'a dara socotu, ca se cade a o sprijini și noi cu preferintia; căci prin crescerea și procopsirea tinerimei se castiga cultura poporului, și acestui'a se asecura avantaju in industria și luminare. — Si intru adeveru, numai atunci vomu corespunde intentiunei celei nobile a Asociațiunii noastre, dechiarate in statutele eii, déca mai alesu vomu ajutorá prin stipendie tinerimea scolastica din clasele și facultatle mai inalte, — acea tinerime, carea intru invetiatura au aretatu sporiu bunu, are simțre curatu naționala, și prin o portare buna și solida asecura secerisii bunu, strinsura de sementia buna și multiamitóre.

Națiunea noastră pe lângă tóte loviturile sortii, de care au avutu parte, e norocosa totusi a fi avutu și in părțile acestea barbati și matrone, cari cuprindiendu bine importantia crescerei scolastice, si-au facutu nume memoritoriu prin infiintarea unoru fondatiuni spre scopulu crescerei tinerimei noastre. — Samuile Vulcanu, in Domnulu reposatulu Episcopu odinóra alu Oradie-mari, pe lângă aceea, ca in tóta vieti'a sea au ajutoratu in deschilinite moduri crescerea tinerimei scolareromâne fără diferintia de confessiune, — au infiintatu inca pe vecie o fondatiune pentru nutirea scolariloru buni dar seraci din gimnasiulu Beiusianu. — Simeone Iosifu Popoviciu Paffy ces. reg. capitanu-auditoru, cu alu cârui'a portretu vedemu a fi decoratu și salonulu acést'a comitatensu, tóta averea sea o au lasatu cá fondatiune spre a continuá crescerea unui tineru din famili'a Pop'a din Buteni, apoi spre dotarea preotului și a invetiatoriului de acolo, și spre ajutorarea seraciloru. — In tempurile mai prospete Elena Birt'a nascuta Ghib'a din Aradu, carea acum odichnesce in Domnulu dupa sunetulu testamentulu eii, au lasatu o fondatiune insemnata pentru stipendie pe sem'a tinerimei studiöse române, a cărei realizare cu ajutoriulu lui Ddieu o avemu in prospectu. — Mai deunadi in 29 Aprile la Lugosiu in Domnulu, reposat'a Anna Alessandroviciu s'au facutu pentru națiune și omenime binemeritata prin o fondatiune asediata spre scopuri filantropice și cu deosebire pentru crescerea tinerimei române.

„Asociațiunea noastră unita in scopuri cu acesti funda-

tori marimimosi, ale câroru suflete acum se odichnescu in sinulu lui Avraamu, — binefacerile loru nu le va dá uitárei, ci contribuindu-le o pia aducere aminte, va eschiamá cu mine dicendu: „Fia-le tierân'a usióra și numele memoritoriu!“

Lauda și multiamita atotu-poterniculu Domnedieu, ca ni-au daruitu mecenati și binefacatori din sinulu națiunii noastre cu carii și acum impreuna vietuimu și ne aflâmu la olalta. — In fruntea acestor'a, tiermuriindu-me la cei ce se afla in raionulu activitatei Asociațiunii noastre, socotu, ca au voiu vateamá modestia membriloru ilustrei familii Mocioniane, sprigitórei crescerei și literaturii naționale, déca in numele Asociațiunii noastre me intorcu câtra ei cu cuvintele poetului romanu: Maecenates! o et præsidium et dulce decus nostrum!

„Spiritululu tempului luminatu de acum'a, insufletirea tinerimei câtra cultura au indemnatu și pre bravulu barbatu alu națiunii noastre pre d. Nicolau Zsig'a din Oradea mare, a intemeiá o fondatiune pentru provederea tinerimei noastre scolare; prin care asiediamentu acestu fundatoru si-au castigatu titlu de recunoscentia din partea națiunii.

„Acestor'a cu pietate și onóre pomeniti fundatori avemu a urmă și noi toti, câror'a națiunea ne e scumpa, și luminarea pretiuita! — Adeveratu, ca in impregiurările de acum putni suntu intre noi, cari favoriti de sorte aru poté face de sine asiediaminte particulari pentru crescerea tinerimei, precum acei'a au facutu; insa chiaru unele impregiurări cá acestea au produsu ide'a reuniuniloru, ca adeca mai multi insociti la olalta sa faca aceea, ce singuratecii deosebi nu suntu in stare a efeptui.

„In form'a acést'a cá antâiulu lucéferu se ivi pe ceriulu nostru naționalu, marginitu de orisonulu ținuturiloru austriace, Asociațiunea naționala transsilvana; eara noi Românii din Ungari'a și Banatu amu urmatu esemplulu fratiloru transsilvani, și eaca dupa infiintarea Asociațiunii noastre numai decâtu resari și a trei'a Asociațiune naționala româna in Bucovin'a, carea imbucurandu-se de impregiurări mai favoritóre e in stare a promová cultura naționala și prin o fôia lunaria speciala și propria a sea; și carea e cualificata a ne dá deplina garantia pentru desvoltarea și prosperarea națiunii noastre in Bucovin'a.

„Sa ne cunoșcemu dar bine, Domniloru și Fratiloru! problem'a, ce o amu priimitu spre deslegare atunci, candu amu pasitu in Asociațiunea acést'a a noastră; sa ne cunoșcemu și pretiuimu positiunea, ce pe câmpulu crescerei și alu literaturii o amu cuprinsu in fati'a altoru popóre conlocitóre; sa ne intrunimu poterile spirituali și materiali spre a castiga Asociațiunii noastre renume prin rezultate cátu mai formose pe câmpulu culturii poporului nostru român.

„In acestu tipu lucrandu noi cu poteri unite, vomu adoptá in fapta devis'a Majestatei Sele atotu préluminatulu și Domnitorulu Imperatu și Rege alu nostru Franciscu Iosifu Antâiulu, subt a cârui blânda guvernare sciinti'a și cultura au castigatu și la poporulu nostru unu sboru insemnatu, și care urmandu principiulu egalei indreptatiri, S'au induratu a deschide unu câmpu mai largu pentru cultura și folosirea limbei noastre ceii dulci naționali. Sa traiésca dar Majestatea Sea Imperatulu și Regele nostru Franciscu Iosifu Antâiulu! Sa traiésca Domnitórea casa Habsburgo-Lotaringica!!

„Domniloru! Adunarea generala pentru anul 1865/6, care in vieti'a Asociațiunii noastre e anul alu treilea, cu acést'a o dechiaru a fi deschisa.“

2. Domnulu Jurasore de Comiatu și comemburu Simeone Popoviciu Descanu, cá resunetu la cuventulu Présantiei Sele Domnului presiedinte Episcopu, atinge meritele cele mari, care si le-au castigatu Preasantia Sea lucrandu cu tóta resolutiunea spre binele poporului român, — in armonia cu simțirile intregii adunări saluta pre Présantia Sea Domnulu presiedinte Episcopu, și-i descopere cordiala multiamire in numele membriloru coadunati.

3. Domnulu Parochu din Resighea și comemburu Georgiu Marchisiu, constatandu insemnetatea cea mare a Asociațiunii acestei'a naționale, cá unulu, ce reprezenta romanimea din părțile cele mai indepartate ale Satului mare, Maramuresiului, Selagiului și ale Chiorului, — saluta adunarea de fatia, și o incredintiéza despre afectele fratiesci naționali ale romanimei din părțile amintite.

4. Preasantia Sea Domnulu presiedinte Episcopu punendu in curgere desbaterile dupa ordulu dilei, cu ducerea protocolulu in siedint'a de astadi insarcina pre notariulu adunării generali Protosincelulu Mironu Romanu. (Va urmă.)

Dela Asociațiune.

Comitetulu Asociațiunii transsilvane pentru literatur'a și cultura poporului român țin in 25 Maiu (6 Iuniu) siedint'a sea lunaria sub presidiulu straordinariulu alu Dlui Consiliaru de finantie Petru Manu, fiindu fatia dintre membrii actuali

DD. Dr. Vasiciu, P. Sav'a Popoviciu-Barcianu si Dr. I. Nemesiu, ear dintre cei suplenti DD. P. Dunc'a, Z. Boiu si I. Popescu; apoi oficialii DD. Secr. H. I. V. Russu, Cassieru C. Stezaru si Archivaru Vis. Romanu. Panaeandu vomu fi in stare a comunica protocolulu siedintiei, vomu estrage urmaterele: Starea cassei: 21,319 f. 87, xr. v. a. Comitetulu ad hoc din Abrudu pentru pregatirea celor de lipsa spre adunarea generala cere a se stramuta acest'a din caus'a targului din Campeni cu cateva zile inainte ori apoi; comitetulu nu se afla competinte a stramuta terminulu prefiptu de adunarea generala.—In. Guberniu r. transpune Comitetului atestatele de successu bunu alu stipendistiloru Asociatiunei, juristiloru din Pest'a Procopiu Laz'a si Ioann Nichit'a.—Academ'ac. r. de sciintie din Vienn'a tramite Assoc. actele sele, pentru a carora priimire se dau Secretarului plenipotentiele de lipsa.—D. G. Visi'a pe bas'a donarei unei obligatiuni private de 300 fl. cerediploma de membru fundatoru: nefiindu siguru, ca pote-se-va scote ce-va din acea datorita desperata, sa se accepte pana la finirea processului asupra datoriloru.—Archivarulu recomanda pentru procurare o catime de opuri; dar fiindu aceste opuri parte obscure, parte de mai putinu interesu, parte fara destula privire la feluriti rami de sciintia, se alege o comissiune de 4 (P. S. Popoviciu, Secretarulu II, P. Boiu si Archivarulu) care sa completeze lista acest'a pana pe siedinti'a urmatore.—D. Dr. Vasiciu raporta asupra concursului tineriloru stenografi: Teologulu gr. or. din Sabiu I. Prodanu si Gimnastulu G. Andreiu Muresianu din Blasiu; pentru autenticitatea documentelor aduse sa si castige comitetulu de mai nainte certitudine deplina.—Se aducu la cunoscentia banii incursi dela siedinti'a din urma incoce.—

Varietati si noutati de di.

(Multa mita publica.) Apesatu de vitreg'a sorte, la care devenii prin perderea dulciloru mei parinti, despre cari —dorere! si de trei-ori dorere! — abia-mi potu face ceva idea, lipsitu in fine de totu ajutorulu; nu potu a nu-mi exprima recunoscinti'a cea mai profunda catra marinosulu domnu **Lazaru Huz'a**, notariu consistorialu in Gherl'a, carele, nutrindu o anima adeveratu crestina si plina de simtieminte parintesci, mai adeseori mi-intinse mana de ajutoriu; dela carele chiaru si estu anu primii 37 fl. v. a., pentru cari binefaceri—urandu-i din profundulu animei mele zilele si momentele cele mai fericite—priimesca cea mai intima multiamita.

Teodoru Botu, teol. in an. III. in Blasiu.

Principatele romane unite.

Dupa unu telegramu alu „Gaz. Transs.“ in 20 Maiu (1 Iunie) a reposatu la Galati mam'a principelui Cuz'a.

O mesura a guvernului romanescu nu va lipsi a face in tota tier'a cea mai placuta sensatiune. Se scie, ca in Romania inca se decretase introducerea monopolulu de tabacu (tutunu). Toti locuitorii au scosu tipete la acesta ordonantia, ce lovia atatu de greu unu insemnatu ramu alu industriei tierii, si jurnalele, si cu deosebire „Reform'a“, nu obosira intru a face pre guvernulu atentu la relele urmari ale unei atari mesuri. Foile mai noue acum ne spunu, ca principele a retrasu legea respectiva, si in locul ei va sa introduca dispositiunea aceea, ca cultivarea tutunulu sa fia libera, dar sa se raspunda statulu unu felu de contributiune pentru prasirea tutunulu. Noi fericitam acesta abatere dela o lege fara ndoicela pripita, prin carea pote in cati-va ani s'aru fi umplutu visteriele statulu, dar de siguru aru fi scadiutu bunastarea materiala a poporulu, si acest'a totdeun'a este o politica scurta de vedere; caci cea maiasigura avere a nuii statu, dupa parerea nostra, nu suntu cassele ministerieloru, ci bunastarea poporulu, si acelea fatia cu acest'a noue ne vine a le asemena cu nisce balii de apa statuta fatia cu nisce isvore reci si totdeun'a curgatore. —

Ministrulu de finantie continua in espositiunea sea despre starea finantiala a tierii astfelu:

Trecendu acum la contributiunile indirecte, voiu observa:

1) La tacs'a de importu, care este trecut 9,000,000 lei adaugendu-se, fara nici unu motivu plausibilu, 300,000 lei preste summa cu care a fostu inscrisa in bugetulu anulu trecut, va fi o scadere forte sigura de 2 milioane in anulu curentu, pentru motivulu cunoscutu de toti, ca comerciulu se afla acum pretotindenii, si mai alesu la noi, intr'o desevarsita stagnatiune, si ca comerciantii nostri nu mai importezu de catu strictulu necessariu pentru a-si alimenta comerciulu lor, si acest'a din caus'a reductiunei forte mari, ce s'a facutu in consumatiune.

Prin urmare cifra positiva este de 7,000,000 lei.

2) La tacs'a de esportu va fi iarasi o scadere celu putinu de 1,500,000 lei din urmatorele motive:

a) Porumbulu din anulu trecut, care aru fi trebuitu sa se esporte in anulu acest'a, s'a stricatu mai pretotindenii.

b) Araturile de toamna si primavera in anulu curentu, fiindu incontestabilu multu mai putine decatu in anulu trecut, este evidentu, ca si esportulu recoltei va fi multu mai micu.

Cifra positiva este prin urmare de 7,500,000 lei.

3) Dreptulu de intrare dela pastorii Austrieni, nefiindu inca adoptatu de senatu si nepotendu-se prin urmare pune in aplicare in anulu curentu, trebuie cu totulu suprimatu dintre venitori.

4) Pentru consumatiunea sarei, nu este pana acum nici o probabilitate, ca cifra venitulului pentru anulu 1865 sa fia mai mare decatu ceea ce a fostu in anulu trecut; prin urmare nu se pote admite ca pozitivu decatu totu cifra de 6,400,000 lei.

5) In privinti'a esportulu sarei, ofertele facute pentru esportulu sarei in Turcia, Serbi'a si Russi'a nu trecu preste cifra de 3,500,000 lei.

Venimu acum la partea a trei'a a bugetulu de venituri, adeca la tace si domenii.

Cifra totala indicata in bugetu pentru aceste venituri este de 40,532,155 lei.

Din acesta summa urmeza a se scade mai antaiu mai multe summe, care suntu cu totulu fictive, si anume:

1. Arenda carciumeloru din Bessarabi'a, in summa de 148,050 lei, care nu se mai pote preleva din causa ca prin legea rurala s'a desfiintiatu orice felu de monopolu in favorea proprietariloru pentru vendierea beuturiloru prin sate.

2. Summa de 150.000 lei pentru vendierea de mobile vechi, iarasi nu exista.

3. Cifra de 1,303,625 lei din paduri, care se voru pune in exploatare in anulu curentu, pentru cuventulu ca acesta punere in exploatare nu se pote face decatu dupa o parchetare sistematica a paduriloru statulu. O asemenea lucrare nu se va pote insa efectua in cursulu anulu curentu, pentruca toti omenii speciali, cari s'aru pote intrebuintia la acesta lucrare, suntu ocupati, si nici ajungu, pentru aplicarea legii rurale, care este de unu interesu multu mai mare si reclama, prin urmare, tota atentia guvernulu inaintea ori carei alte cestiuni.

Totalulu venituriloru, care trebuiescu scose intregu din acesta parte a bugetulu, este de 1,601,675 lei, care scadiendu-se din summa de 40,532,155 lei, remane summa de 38,930,480 lei.

Din acesta summa urmeza a se scade inca 1,500,000 lei din venitul rescumperarei embatichiuriloru, care este evaluatu la cifra de 3,500,000 lei, dar care in realitate nu se spera a trece peste 2 milioane lei.

Remanu prin urmare, pentru tace si domenii in totalu lei 37,430,480. Din acesta summa, 30,405,773 lei formeza venitul mosteloru statulu, si 7,124,707 lei celelalte venituri.

Asupra cifrei acestei'a de 30,405,773 lei, arenda de mosii, nu este nici o probabilitate, ca se voru incassa in cursulu anulu curentu mai multu de 20 milioane, ci acest'a din cauzele bine cunoscute, ca arendasii nu gasescu decatu cu cea mai mare greutate avansuri de bani, ca in mare parte nu-si potu desface productele, seu deca le desfacu, o facu acest'a cu unu pretiu forte scadiutu, si in fine ca agricultur'a pe care potu compta arendasii in anulu acest'a va fi, dupa tota probabilitatea, multu mai mica si le va da prin urmare si resurse multu mai mici decatu acelea ce le-au prevediutu pentru a fi in stare sa achiteze la tempu, arendile datorite de ei tesaurulu.

Tote aceste impregiurari voru aduce negresitu cu ele, ca statulu nu se va pote despagubi dela arendasii in anulu acest'a, decatu aplicandu necontentitu secuestre si legea de urmari si ca la finele anulu vomu ave, negresitu, 10 milioane in remasitie de arenda neincassate.

Deca aru mai pote fi vr'o indoiela asupra acestui obiectu, aru fi destula, credu, a ve pune in vedere pentru mai bun'a dovedire a esactitatei pressiuniloru mele, ca avemu astadi deja cifra enorma de 16 milioane, remasitie neincassate numai din arendile castiguriloru alu 3-lea si alu 4-lea ale anulu espiratu.

Din tote cele espuse resulta, ca din veniturile tacselor si domeniiloru nu se voru incassa in anulu curentu decatu 27,124,707 lei.

Admitendu-se cifra pusa pentru venitul posteloru si telegrafeloru, care este de 5,600,000 lei, ca esacta, venimu la partea a cincea a bugetulu de venituri, care, sub titulu de venituri diverse ne arata cifra de 8,445,218 lei. Din acesta cifra urmeza a se scade unu millionu, care este trecut sub titlu de „Economii prin vacantie“ pentru cuventulu ca asemenea economii suntu supuse la multe eventualitati si nu potu figura prin urmare in tendulu venituriloru positive.

Facendū-se dăra acēsta scadere la cifr'a indicată mai susu, rămăne pentru veniturile diverse summ'a de 7,445,219 lei, din care se pōte admite, ca se voru încassă in cursulu anului curentu 6 milliōne.

Pāna aci amu tratatu despre veniturile ordinariē ale bugetului. Venindu acum la veniturile extraordinarie, care sunt trecute cu cifr'a de 27,299,710 lei, și admitendu aceste venituri cā positive, ajungem, dupa-cum ve poteti mai bine incredintă, din partea 1 a alaturatului tablou generalu sub lit. A, la cifr'a totală a veniturilor pentru exercitiulu 1865, de lei 149,959,252, ear intru aceea ce privesce încassările probabile de aceste venituri, la cifr'a totală de lei 131,424,417.

Adaugendū-se inca la cifr'a veniturilor, precum și la aceea a încassărilor probabile 6 milliōne lei, profitulu netu aprocsimativu, ce se spera ca va dă in cursulu anului curentu regi'a monopolului tutunului, *) vomu obtinē, cā resultatu generalu la venituri pentru anulu 1865, summ'a de 155,959,252 lei, eara la încassări summ'a de 137,424,517 lei. Dela cifr'a acēst'a din urma până la cifr'a cheltuielilor, care este, precum cunōsceti, de 158,610,220 lei, esteo diferentia de 21,185,803 lei.

Mi se va observă pōte, ca cifr'a de mai susu, care constituie deficitulu anului curentu, este esagerată, din cauza ca nu e probabilu cā exercitiulu 1865 sa nu se soldeze, cā și cele mai multe din exercitiile trecute, in definitivu cu mai multe milliōne economi, care resulta din creditele, ce se anulezu până la finele exercitiului, astfelu încātu aceste economie sa ajunga a acoperi nu numai deficitulu prevediutu, dar și tōte creditele extraordinarie și supplementarie ce se voru deschide in cursulu anului și chiaru sa lase unu escedent. La acēst'a voi respunde, ca o asemenea suppositiune nu este admisibila in anulu curentu, pentru cuventulu ca impregiurările esceptionale ale acēstui anu voru pune pe guvernulu in necessitate de a cere credite extraordinarie și supplementarie mai considerabile decâtu in anii precedenti, și spre a Ve convinge despre acēst'a nu voi avē decâtu a Ve aminti multele și importantele legi, ce avemu de aplicatu in anulu acēst'a, și intre care legea rurală ocupa locul antăiu, precum și necesitatea la care pōte fi constrinsu guvernulu de a incepe chiaru in anulu acēst'a cu plat'a anuităților imprumutului de 150 milliōne lei turcesci pentru locurile sfinte, care anuități numai se urca la cifr'a de 9 milliōne lei.

Din tōte acestea resulta, ca cifr'a de 21,185,803 pentru deficitulu anului curentu, nu numai ca nu este esagerată, dar pōte inca mai josu decâtu va fi deficitulu in realitate.

S'aru mai potē face inca o obiectiune, și acēst'a aru fi ca veniturile anului 1865, fiindu, dupa cum amu aretatu mai susu, de 155,959,252 lei, ear încassările probabile, până la finele anului, numai de 137,424,517, resulta, ca la acēsta epoca vomu aveā mai bine de 18 milliōne remasitie din veniturile anului curentu, care remasitie, încassandū-se in anulu viitoriu, voru scadē cu atāt'a deficitulu prevediutu in bugetulu anului curentu. La acēst'a voi respunde, ca nu trebuie scapatu din vedere, ca in cifr'a de 155,959,252, care reprezenta veniturile anului curentu, intra și cifr'a de 18,299,710, luati cu titlu provisoriu din imprumutulu Stern pentru a se potē ecuilibră bugetulu acēstui exercitiu, ca acēsta summa urmēza, prin urmare, a fi întōrsa mai cūndu sēu mai tardiu la destinatiunea ei primitivă; astfelu dar încassarea treptată a remasitiilor din veniturile anului curentu va servi pentru restituierea treptată a acēstui capitalu.

Remanendū dar bine constatatu deficitulu de 21,185,803 lei in veniturile anului curentu pentru acoperirea cheltuielilor, adaugendū, pelānga acēst'a și negligentia ce se pune de mare parte din agentii finantiari in stringerea dărilor, tinendū sēma și de cris'a esceptională a anului curentu, care trebuie sa aduca cu sine o intrare multu mai grea a contributiunilor in caus'a fiscalului de cātu inanii precedenti, totusi strimtorarea și dificultățile de care este incungiuratu astadi fiscalulu in indeplinirea angajamentelor sale, nu suntu inca pe deplinu justificate, cāci nu se pōte negă, ca și in alti tempi s'a intemplatu cā veniturile sa fia esagerate și cā bugetulu sa prezinte unu deficitu totu asiā de considerabilu cā și in anulu curentu, și cu tōte acestea efectele produse au fostu departe de acele ce s'au produsu și se voru produce intr'unu gradu multu mai mare inca in anulu curentu, decâtu nu se voru luā la tempu mesuri pentru remediarea reului. Trebuie dar sa fia airea inca o cauza puternică, care sa creeze dificultățile situatiunei anului curentu. O asemenea cauza intr'adeveru ca esista și o voi spune-o chiaru acum. Acēsta cauza este deficitulu mare ce ni-a lasatu anulu espiratu, acēsta cauza, este, ca cu veniturile anului curentu, care, precum ati vedutu suntu singure insuficiente chiaru pentru acoperirea cheltuieli-

*) Care in sa dupa scirile, ce avemu, s'a suspendatu. Red.)

loru din acēstu anu, trebuie sa achitānu multime de cheltuieli ale anului trecut, care au remasu in sarcin'a acēstui exercitiu, din cauza ca au fostu in mare desproporțiune cu veniturile acēlui anu. Spre mai bun'a lamurire, Ve voiu prezenta următoarele cifre. (Capetulu urmēza.)

Prospectu politicu.

O scire de cea mai mare importantia cerculă in dilele acestea prin diuarie: ca adeca imperatulu Maximilianu din Messico s'aru ocupă cu planulu de a resignă la tronulu messicanu. Si de-si vestea acēst'a nu este, pōte, justificată pân' acum prin nimicu, și chiaru și probabilitatea ei e cu 'ndoiēla, totusi bate la ochi intru atāt'a, cāci ne arata starea cea rea, ba mai desperată a lucrurilor din Messico. Acēsta stare se pōte concheiā de altmintrea și din impregiurarea aceea, ca comandantele francesu, Maresialulu Bazaine au cerutu immulțirea trupelor ausiliare francesu cu vre-o 10,000 feciori, ear opiniunea publică in Franci'a a urcatu numerulu trupelor cerute la 40—50,000, și burs'a parisiāna, cea atātu de simțitōre, indată au scadiutu insemnatu pretiulu hartiilor messicane.

In 1 Iuniu c. n. se immormentă la Parisu Maresialulu Magnan, militarulu vechiu, dar pentru politica de mai puțină insemnatate.

Negotiatiunile intre Pap'a și regele Victoru Emmanuilu au avutu pân'acum resultatulu acēl'a, ca au impretinitu pre cei doi capi ai Italiei intru atāt'a, încātu Pius IX sa fia declarat, ca se va 'nvoi cu regele, cāci S. Sea intielege pre poporulu seu italianu. Castigulu practiculu de pân'acum este acēl'a, ca Cabinetulu italianu nu mai staruiesce pelānga depunerea juramentulu omagialu cātra regele Victoru Emanuilu cā cātra regele Italiei Episcopiloru din fostele provin cie papale.—Nesecuritatea averei și vietiei se continua mai cu sēma in Itali'a de josu intr'unu modu nerusnatu. De cūndu prinsera Brigantii pre unu Englesu și stōrsera pentru elu 50,000 ducati, cari bani i plati Consululu englesescu, de sine se 'ntielege, ca pe socotēl'a guvernului italianu.

Din statele unite americane se telegrafesce, ca dupa o proclamatiune a presiedintelui Johnson, tōte porturile republicei dupa 1 Iuniu voru fi deschise pentru comerciulu, și ca o naia cu armati, cari mergeau la Messico (pentru Juarez ori pentru Maximilianu?) a fostu oprita. Déca a fostu menita pentru cēstu din urma, atunci se constatēza scirile de pace stabila intre Americ'a și Franci'a.

In Turci'a se vedu de unu tempu încōce migrări ale semintielor slavice. In anii din urma migrasera la Serbi'a o multime de Bosniaci, pre care in sa Serbi'a nu-i mai potū priimi, ci i espedui indereptu in Turci'a. Starea acestor Bosniaci se dice, ca este fōrte deplorabilă.—Intre Montenegrini și Turci iar amenintia a se aprinde unu focu cumplitu; cāci unulu din capitani montenegrini ucise unu gendarmu turcescu, și Osmanu Pasi'a a și cerutu satisfactiune dela principele Nicolau.

Alegerile de deputati in Greci'a s'au inceputu in 14/26 Maiu. Deschiderea camerei va urmā in 28 Maiu c. v.

Mai nou. La „Herm. Ztg.“ etc. de aici se telegrafesce din Vienn'a din 6 Iuniu. P e s t'a 6 Iuniu. Maiestatea Sea Imperatulu a sositu astadi aici in cea mai buna aflare și a fostu priimitu cu entusiasm. Maiestatea Sea priimi pre demnitarii, nobilimea, corporatiunile. Primarele rosti cuventulu festivu. Maiestatea Sea Imperatulu respunse: „Resolut'a Mea vointia este, de a impaciui cātu mai bine popōrele corōnei ungare. Celu mai de aprōpe viitoriu va deschide diet'a, unde de o parte dreptele dorintie ale populatiunei voru veni la cunoscinti'a Mea, de alta parte acelea din dorintiele Mele, de cari atāt'arna potērea monarchiei, voru aflā apretuierea meritată, cā sa ne potemu apropiā de tint'a, cātra carea tindem cu totii și carea va și ascură fără 'ndoiēla fericirea și consolidarea monarchiei.“ La amēdi a urmatu visitarea espositiunei agricole apoi dineā de curte, și regatta a societății lantrarilor; priimirea pretotindenii entusiastică. Sér'a iluminatiune splendidă a orasiului.

Intr'o negotiatoria

de māruri diferite cūndu in Sabiu se caută unu invetiaceu cu crescere bună, in etate de 13—14 ani, care sa fia studiatu sēu cele 4 clase ale gimnasiului micu, sēu clasele reale.

A se adresă cātra Onor. Redactiune a „Telegrafului Român“, cu gur'a ori in scrisu.

19—4

Burs'a din Vienn'a 26 Maiu (7 Iuniu) 1865.

Metalicele 5%	70 95	Actiile de creditu	182 50
Imprumutulu nat. 5%	75 95	Argintulu	107
Actiile de bancă	802	Galbinulu	5 16

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiececane.

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.